

Què funciona en educació?

Evidències per a la millora educativa

FUNDACIÓ
JAUME
BOFILL
Bofill

ivàlua ✓

Institut Català d'Avaluació
de Polítiques Públiques

Mestres que aprenen

Què funciona en la formació permanent del professorat?

Hi collabora:

Obra Social "la Caixa"

Barcelona, 12 de juny de 2019

#EduEvidències

@FundacioBofill @Ivalua_Cat

Què funciona en educació?

Evidències per a la millora educativa

FUNDACIÓ
JAUME
BOFILL
Bofill

ivàlua ✓

Institut Català d'Avaluació
de Polítiques Públiques

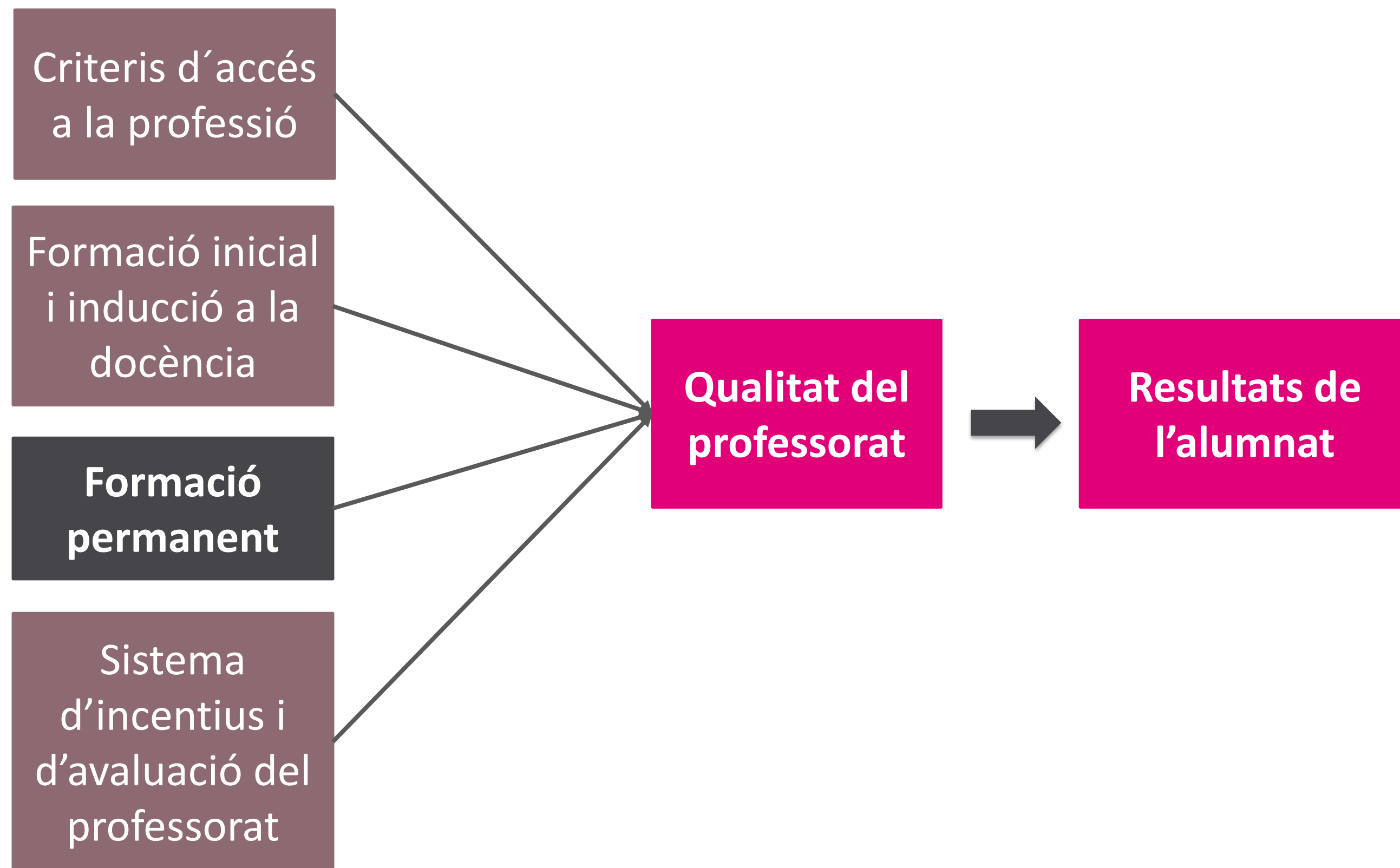

**Serveix la formació
permanent del professorat
per millorar els resultats
educatius dels alumnes?**

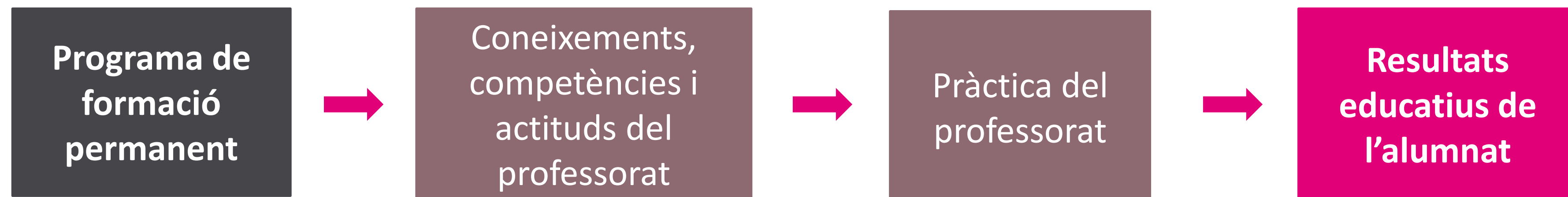
Presentació: Núria Comas, analista d'Ivàlua

Barcelona, 12 de juny de 2019

El professorat: element clau

La formació permanent: teoria del canvi

Per què?

- Necessitats educatives canviants
- Necessitat d'especialització
- Noves estratègies i nou coneixement

De quins programes parlem?

- **Objectiu:** enfortir competències del professorat en actiu per millorar els resultats de l'alumnat
- **Focus o contingut:**
 - Habilitats cognitives / socioemocionals / conductuals
 - Treball amb l'alumnat / famílies / comunitat
- **Integració o separació de la pràctica professional**

- **Format i activitats** que inclou el programa:
 - Component **individual**
 - Component **col·lectiu o xarxa**
 - **Virtual / presencial**
- **Dosificació:** durada total i repartiment en el temps
- **Perfil** dels formadors

Què ens preguntem?

- La participació del professorat en programes de formació permanent **aconsegueix millorar el rendiment educatiu** de l'alumnat?
- En què consisteixen els programes més efectius? Quins **continguts** tracten i quin **format** tenen?
- Quins **col·lectius** d'alumnes surten més beneficiats del fet que el professorat participi en aquest tipus d'intervencions?
- Què ens diu l'evidència sobre el model de formació permanent que cal **implementar a Catalunya**?

Com hi donem resposta?

Aproximació metodològica: “Revisió de revisions” → 10 revisions (2007-2018)

- **Tipus de programes:** predomini d'aquells orientats a capacitar els docents per millorar les **habilitats cognitives** de l'alumnat (especialment: matemàtiques, ciències i llengua)
- **Dimensions on s'esperen efectes (*outcomes*):**
 - En l'**alumnat**: rendiment educatiu, desenvolupament socioemocional o comunicatiu (0-7 anys)
 - En el **professorat**: coneixements, actituds i qualitat de la pràctica
- **Etapes educatives:** 0-3, infantil, primària i secundària
- **Durada:** molt variable, de 2h a 540h o diversos cursos
- **Context geogràfic:** Predomini avaluacions de països anglosaxons

Quin és l'impacte de la formació permanent?

- Els programes de formació permanent generen un **impacte positiu (entre petit i mitjà) en els resultats de l'alumnat:**
 - rendiment acadèmic
 - habilitats socioemocionals i comunicatives (0-7 anys)
- Generen un **impacte positiu (de major magnitud)** en l'adquisició d'**actituds i coneixements del professorat**, i en la seva **pràctica**.
- Per **àrea de coneixement**, l'impacte és més clar en matemàtiques (entre petit i mitjà) i lectoescriptura (petit) que en ciències (petit o nul).
- Es tracta de resultats **a curt termini**.

Quins tipus de programes de formació permanent són més efectius?

- Més efectivitat si el contingut és **coherent amb el context educatiu** en què s'insereix el professorat i l'alumnat a qui acompanya. La **manca de congruència** podria generar **efectes negatius** (poca evidència).
- Són **especialment efectius** els programes que aborden **qüestions pedagògiques rellevants per a cada àrea de coneixement o de competència**.
- Programes destinats a **aspectes generals, deslligats d'una matèria** i d'un contingut substantiu particular: **efectes petits o nuls**.

Quins tipus de programes de formació permanent són més efectius?

Exemple: Cognitively Guided Instruction Treatment (Estats Units)

Formació per a professorat de matemàtiques a 1r de primària

Hipòtesi: tenir **coneixement** sobre les diverses **estratègies de resolució de problemes** i **com s'aprèn a sumar i restar** condueix a una **pràctica més efectiva** a l'aula i a **més capacitat per avaluar** alumnat i **adaptar-s'hi**.

Formació

80h (4 setmanes, 4 dies/setmana)

- **Classes magistrals**
- **Seminaris** on s'examinen materials i es discuteix la seva aplicació
- **Temps de treball autònom** → estudi, debat, disseny d'una unitat didàctica
- **Suport** durant l'any

Impacte

(avaluació experimental)

- Canvis en la **pràctica** del professorat
- Efecte positiu en capacitats de **computació, resolució de problemes, autoconfiança, comprensió matemàtica**

Quins tipus de programes de formació permanent són més efectius?

- No està clar que la **durada** sigui una característica determinant de l'efectivitat dels programes.
- Sí que ho són, en canvi, els **components** de la formació:
 - Els programes que incorporen **coaching** (presencial o virtual) tenen una efectivitat superior a la resta.
 - Els **elements** relacionats amb l'efectivitat de les formacions són:
 - Tenir espais per a la **reflexió sobre la pròpia pràctica** professional
 - Aprenentatge basat en l'**acció** (ex: observació, avaluació...)
 - **Feedback** d'algú expert
 - **Seguiment al llarg del temps**, que asseguri la posada en pràctica
- No hi ha evidència sobre el **perfil** de formador més efectiu.

Exemple: Classroom Links to Early Literacy (Estats Units)

Formació per a professorat de Head Start (educació infantil no obligatòria per a infants de famílies amb rendes baixes)

Objectiu: Capacitar professorat per aplicar estratègies per a la millora de les habilitats en el **llenguatge oral** dels infants, el **reconeixement de les grafies** i la **consciència fonològica**.

Formació

Durada: un semestre

- **Seminari inicial** (2 dies): contingut + vincle
- **7 sessions de *coaching* expert** (cada 2 setmanes, presencial o virtual): observació d'una pràctica específica i *feedback*; suport d'altres materials.

Impacte

(avaluació experimental)

- Canvis en la **pràctica** del professorat
- Impacte positiu en **infants** (coneixement lletres, conformació de paraules a partir de sons, escriptura)
- **Ambdós formats** (presencial i virtual) **van ser efectius**

Són igualment efectius per a tots els perfils d'alumnat i professorat?

- Els programes de formació permanent són efectius per al professorat de **totes les etapes** (des de 0-3 fins a secundària).
- Efectes iguals (o fins i tot superiors) en la pràctica del professorat d'**alumnat vulnerable** (no hi ha evidència sobre l'efecte en el rendiment educatiu).
- Manca evidència sobre si l'aprofitament de les formacions varia en funció del **perfil**, la formació o l'experiència del **professorat**.

Implicacions per a la pràctica

- Cal planificar la formació permanent en base als **objectius curriculars dels centres** i a les **necessitats** específiques del seu **alumnat**.
- En la formació, hi ha d'haver un **vinde amb les tasques i responsabilitats** que tenen els docents:
 - Aprenentatge basat en l'acció
 - Oportunitats i temps per reflexionar sobre la pròpia pràctica i adaptar allò après

Implicacions per a la pràctica

- La formació s'ha d'entendre com una part més d'un **cicle més ampli** (diagnosi-implementació-avaluació).
 - Acompanyament en la transferència (*coaching*)
 - Eines per als docents per a avaluar la implementació dels canvis derivats de la formació
- El contingut de les formacions ha d'estar connectat amb l'**evidència** sobre l'efectivitat de les estratègies docents i sobre com els infants adquireixen competències i conceptes.
- Cal **avaluar** les diverses iniciatives de formació permanent, identificant els elements que les fan efectives.

Què funciona en educació?

Evidències per a la millora educativa

FUNDACIÓ
JAUME
BOFILL
Jaume Bofill

ivàlua ✓

Institut Català d'Avaluació
de Polítiques Públiques

Contextualització i elements per al debat:

*Què estem fent bé, què podem
millorar i com ho hauríem de fer*

Presentació: Jaume Ametller, Universitat de Girona

Barcelona, 12 de juny de 2019

Què ens diu la recerca sobre la formació permanent

1.1 La formació permanent *pot* produir millores significatives en els *resultats educatius* però tenim *informació insuficient* sobre els programes i la seva avaluació

Val la pena invertir recursos en formació permanent (*per si algú en dubtava*)

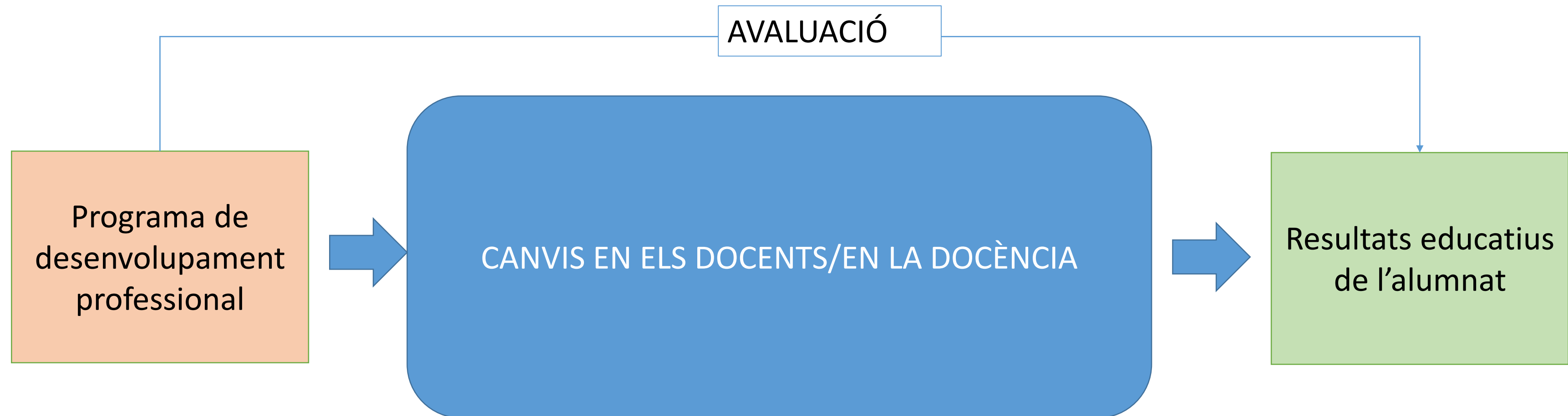
Cal més informació sobre els programes que tenim: quins resultats educatius busquem i quins resultats obtenim amb la formació que fem

1.2 Hem identificat alguns elements de programes “eficaços”, tant pel *què*, com pel *com*

Cal que mirem com podem alinear els nostres programes amb aquests resultats però també com justifiquem i avaluem formacions amb “*quès*” i “*coms*” sense evidències (*què acceptarem com a evidència?*)

Què sabem?	Com ens hi alineem?
Congruència amb el què passa als centres	<i>Tenim massa programes que busquen canvis globals? Entenem prou les interaccions que hi ha entre canvis individuals i canvis de centre?</i>
Connexió amb l'aprenentatge dels alumnes	<i>Tenim prou formació que es centri, o connecti de manera molt clara, amb l'aprenentatge de temes concrets? Hem de fer més formació en didàctiques específiques?</i>
Formats eficients: temps i mentoratge/coaching	<i>Sabem que l'eficàcia no depèn directament de les hores: més que concentració, extensió en el temps – integració amb la pràctica Com podem incorporar a més cursos el model de mentoratge?</i>

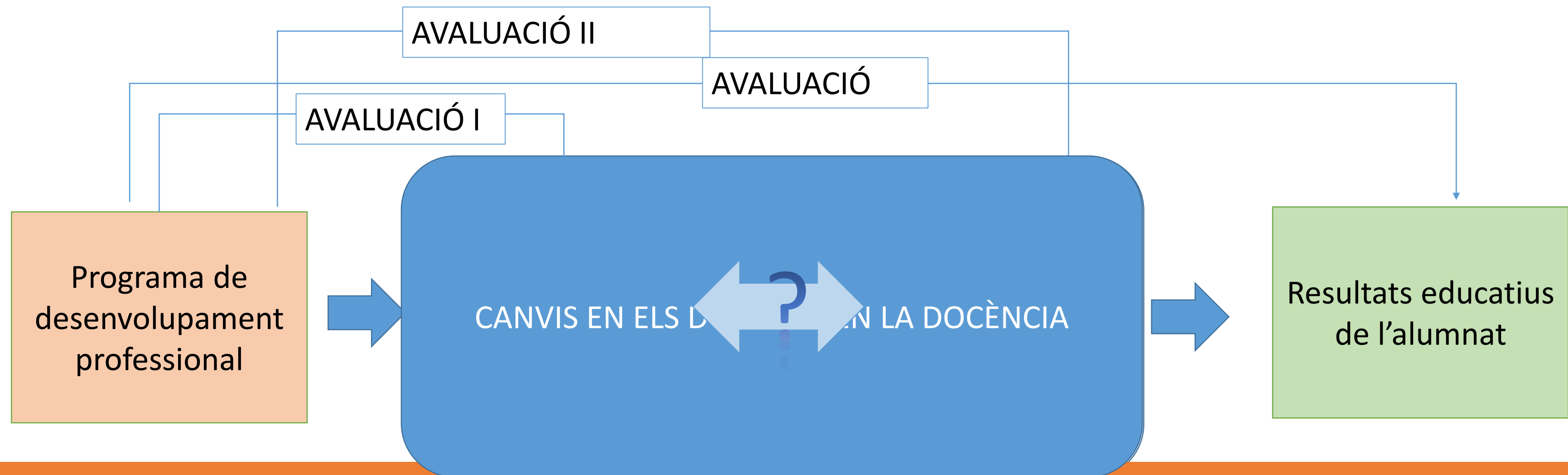
Un model per canviar resultats: d'on partim i què hem d'avaluar?

Hem de partir de:

1. Definir quins objectius educatius volem millorar
2. Buscar factors (en el cas que ens ocupa, relatius als docents) que contribueixen a l'assoliment dels objectius triats – el **què** recolzat en evidències -
3. Dissenyar i dur a terme una formació sobre aquests factors - el **com** recolzat en evidències -

Un model per canviar resultats: d'on partim i què hem d'avaluar?

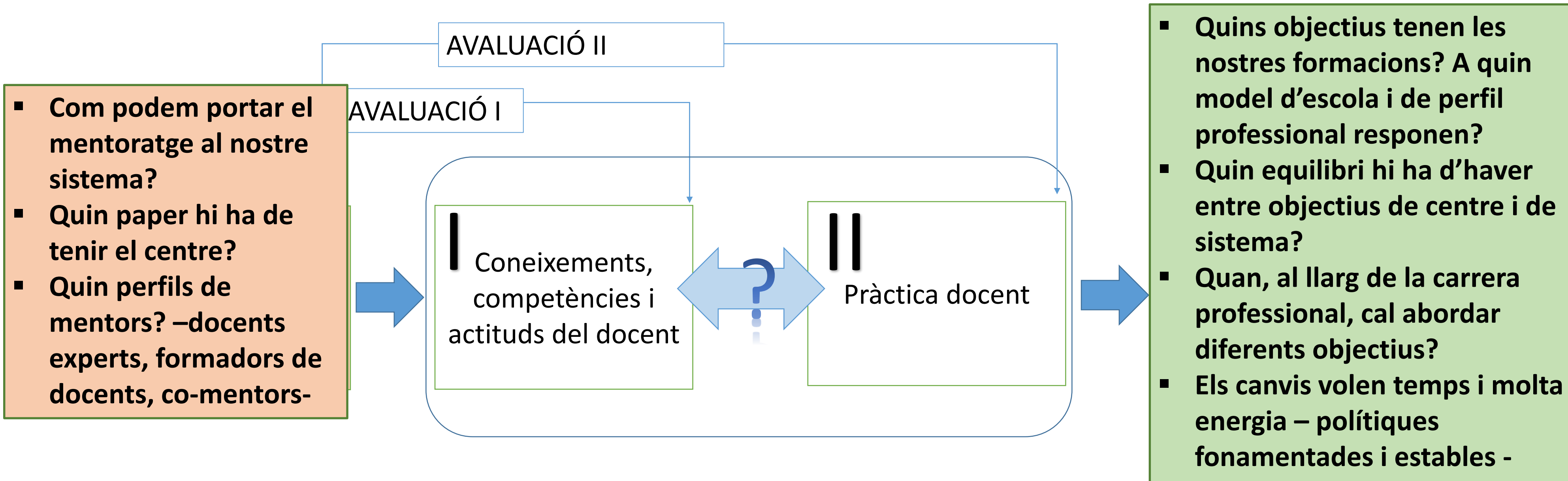

Cal una coordinació entre centres i formadors de formadors per identificar resultats rellevants per nostre sistema -i que estiguin recolzats per una bona avaluació-

No podem tractar el procés com una caixa negra. Avaluem a partir de les evidències que ja tenim:
A. Sabem que si canvia II sense canviar I podem obtenir millores però els canvis a I sembla que milloren la transferència de les millores a altres contexts.

B. Sense un canvi a II no hi ha millora de resultats educatius.

Un model per canviar resultats: d'on partim i què hem d'avaluar?

○ Com avaluem i qui ho fa? – necessitats (què), programes (com) i resultats (canvis) –

○ Com hem de decidir els objectius de la formació i les evidències necessàries?

○ Com podem incorporar els mentors als nostres programes?

Elements per una proposta contextualitzada

- Definir les finalitats de la formació permanent tenint en compte els objectius generals del sistema educatiu, les necessitats particulars dels centres i les evidències existents.
- El centre com a àmbit prioritari de la formació, dins d'una xarxa que comparteix.
- Posar l'accent en models eficaços: de “mentoratge/coaching” i de canvi de praxis docent fonamentada.
- Generar i recollir evidències per avaluar què funciona i en quines condicions.
- Promoure un canvi cultural i estructural que doni coherència, a la formació inicial, inducció i carrera professional per generar sinèrgies de millora. Confiança en els actors i professionalització.

Què funciona en educació?

Evidències per a la millora educativa

FUNDACIÓ
JAUME
BOFILL
Bofill

ivàlua ✓

Institut Català d'Avaluació
de Polítiques Públiques

Mestres que aprenen

Què funciona en la formació permanent del professorat?

Hi collabora:

Obra Social "la Caixa"

Barcelona, 12 de juny de 2019

#EduEvidències

@FundacioBofill @Ivalua_Cat

TAULA RODONA

Modera: Ismael Palacín, Director de la Fundació Jaume Bofill

Participen:

- **Patrícia Rey, Directora de l'Escola Samuntada de Sabadell.**
- **Bet Madera, Cap de formació de l'Associació de Mestres Rosa Sensat.**
- **Mar Camacho, Directora general d'Innovació, Recerca i Cultura Digital del Departament d'Educació.**
- **Jaume Ametller, Universitat de Girona i coordinador del MIF.**

Què funciona en educació?

Evidències per a la millora educativa

FUNDACIÓ
JAUME
BOFILL
Bofill

ivàlua ✓

Institut Català d'Avaluació
de Polítiques Públiques

Mestres que aprenen

Què funciona en la formació permanent del professorat?

Hi collabora:

Obra Social "la Caixa"

Barcelona, 12 de juny de 2019

#EduEvidències

@FundacioBofill @Ivalua_Cat